Vlaams Parlement

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 505
van **GWENNY DE VROE**
datum: 23 mei 2018

---

aan **JOKE SCHAUVLIEGE**
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

Beheersing Chinese wolhandkrab - Proefprojecten

Eind mei zijn opnieuw 20.000 Chinese wolhandkrabben gevangen geraakt in de val aan de Kleine Nete in Grobbendonk. Dat brengt de vangst in drie maanden op 340.000, en dit op amper één punt. De dieren bevinden zich dus massaal in onze waterlopen en experts hebben het in heel voorzichtige schattingen over "miljoenen" exemplaren van deze exoten.

Deze Chinese wolhandkrab is vanuit Azië tot bij ons geraakt via internationale handel, meer bepaald via het ballastwater van de schepen. De eerste meldingen kwamen in de jaren 30 van de vorige eeuw en al snel vermenigvuldigden de dieren zich danig omdat ze hier geen natuurlijke vijanden hebben. In onze wateren wandelen ze nu in massa's op de bodem van onze waterlopen tot ze een vrij plekje vinden en dat kan dus ver stroomopwaarts zijn, zoals in Aarschot en Grobbendonk. In principe blijven ze op de bodem, maar op sommige plekken is de tegenstroming te sterk en gaan ze even aan land. Dat is ook zo als ze bijvoorbeeld een sluis tegenkomen.

Ze hebben vooral een impact op de natuur en het leefmilieu. Onderzoeker Jonas Schoelynck (UAntwerpen) stelt dat er grote aanwijzingen zijn dat krabben op hun weg waterplanten vernietigen en als er geen waterplanten zijn, is dat slecht voor de waterkwaliteit maar ook voor andere dieren die leven van planten. Op planten zetten vissen ook hun eitjes af. Daarnaast brengen ze via hun scharen ook schade toe aan fuiken en visnetten, waarbij ook de gevangen vis kan geraakt worden, wat dan weer geen goed nieuws is voor de visvangst/economie.

De krabben speuren op de bodem naar voedsel en krijgen via de sedimenten veel vervuilende stoffen binnen, zoals pcb's en zware metalen. Daarom wordt het sterk afgeraden om ze te eten en is het te vermijden dat ze in de voedselketen terechtkomen.
Op dit moment monitort de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) via drie proefprojecten met verschillende types vallen, die later geëvalueerd zullen worden. De VMM is echter niet voor alle waterlopen bevoegd en kan dus niet zomaar overal ingrijpen. Verder wordt ook de milieu-impact verder gemonitord.

Naar aanleiding van eerdere meldingen van grote populaties van de wolhandkrab werd er in 2016 een proefproject opgezet in Aarschot. Daaruit bleek dat de fuik een goede vangstmethode was. Onder meer op basis hiervan werd een code van goede praktijken opgesteld voor de lokale besturen met het oog op populatiebeheersing.

1. Heeft de minister een idee over de huidige totale populatie van de Chinese wolhandkrab, gelet op het feit dat er op één punt al 340.000 gevangen zijn? Welke gemeenten hebben de grootste populaties?
2. Met welke verschillende types vallen monitort de VMM de populatie in haar proefprojecten?
3. Wanneer mogen we de evaluatie van die proefprojecten verwachten en welke extra kennis hoopt de minister hiermee te vergaren?
4. Wat is de noodzaak nog van deze proefprojecten, gelet op het feit dat men al goed kan inschatten waar de krabben zich vooral bevinden (stroomopwaarts) en aan land gaan (bij tegenstroom en obstakels)?
5. Wat is de meerwaarde van deze proefprojecten t.o.v. de vergaarde kennis bij voorgaande proefprojecten in bijvoorbeeld Aarschot, waarbij de fuik als goede vangstmethode werd aangeduid en waarna deze en andere goede beheerspraktijken werden opgenomen in een code van goede praktijken en actieschema's voor lokale besturen?
6. Heeft de minister een idee hoe lokale besturen de code van goede praktijken effectief opvolgen en in de praktijk brengen?
7. Op welke manier wil de minister ingrijpen voor de waterlopen waar de VMM niet voor bevoegd is?
8. Is de minister van plan om de komende jaren preventief in te grijpen, gelet op het feit dat het bekend is dat de wolhandkrabben aan hun trektocht beginnen?

JOKE SCHAUVLIEGE
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

ANTWOORD
op vraag nr. 505 van 23 mei 2018
van **GWENNY DE VROE**

---

1. Het is niet bekend hoeveel wolhandkrabben zich in de Vlaamse waterlopen ophouden, zelfs niet bij benadering. Bovendien fluctueren deze aantallen naar verwachting sterk tussen de verschillende jaren, afhankelijk van de instroom vanuit de Noordzee. Het is ook niet bekend welke gemeenten de grootste populaties hebben.

2. De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) heeft 4 verschillende vangmethodes uitgetest waarbij rekening werd gehouden met het type van de waterloop (watersnelheid, breedte en diepte), de plaatsings- en nazichtmogelijkheden van het vangmateriaal, de kosteneffectiviteit en de vangstefficiëntie. Er werden fuiken geplaatst in de Oude Demer in Aarschot bij lage watersnelheid en diepte. Een tweede systeem betrof geleidingsschotten in plexiglas gecombineerd met valemmers langs de kade in Aarschot waar de krabben geregeld uit het water komen. In Zandhoven plaatste de VMM een fuiksysteem op grotere diepte in een duiker onder het Albertkanaal waar de fuiken met een mechanisch systeem (krabbenlift) werden bovengehaald en tenslotte werd een krabbensleuf voorzien in de vistrap aan de Kleine Nete te Grobbendonk.

3. De proefprojecten van de VMM zullen in het najaar van 2018 worden geëvalueerd. Deze evaluatie zal de kennis verschaffen om, afhankelijk van het type waterloop en het type van hinder, de meest geschikte vangmethode te bepalen.

4. Deze proefprojecten zijn niet op monitoring gericht, maar hebben tot doel methodes te demonstreren waarmee lokale besturen op een haalbare wijze de plaatselijke overlast door wolhandkrabben kunnen minimaliseren.

5. De plaatsing van fuiken is een eenvoudige vangstwijze met lage materiaalkost, die op vele plaatsen voldoende kan zijn om de lokale overlast van wolhandkrab te minimaliseren. Bij grote waterdiepte, breedte en watersnelheid kunnen deze fuiken echter niet op een efficiënte wijze worden geplaatst en nagekeken. Fuiken zijn ook minder selectief (bijvangsten). De andere proefprojecten proberen voor deze tekortkomingen een oplossing te bieden. De geleidingsschotten en vangemmers vangen de krabben op die uit het water komen. De krabbenlift is een vaste constructie waarmee men op grotere diepte en watersnelheid in bijvoorbeeld duikers kan werken. De krabbensleuf is het meest kosteneffectief in kleinere waterlopen, is zeer efficiënt en geeft geen nevenvangsten.

6. Er is geen zicht op initiatieven die door lokale besturen zouden zijn genomen.

7. Aangezien de Chinese wolhandkrab reeds wijdverspreid voorkomt in Vlaanderen en West-Europa en de voortplanting in zee plaatsvindt, is uitroeiing met een redelijke besteding van middelen in het Vlaamse Gewest niet haalbaar. Er wordt als primair doel vooropgesteld om de overlast in te perken waar deze wordt vastgesteld. De uitvoering hiervan moet door de betrokken lokale partijen worden opgenomen. Voor een populatieverlaging in relatief geïsoleerde bovenlopen van rivieren met het oog op ecologisch herstel, moet eerst een voldoende effectieve vangstmethode gedefinieerd worden.

8. Aangezien de krabben jaarlijks voornamelijk via de Schelde optrekken vanuit de Noordzee, zijn, gelet op de dimensies van de benedenloop van de Schelde, preventieve maatregelen op de totaalpopulatie niet haalbaar met een redelijke besteding van middelen. Dit neemt niet weg dat preventieve maatregelen ten aanzien van lokale overlast kunnen genomen worden door de betrokken partijen. Dergelijke maatregelen staan beschreven in de handleiding voor overlastbeheersing van Chinese wolhandkrab in Vlaanderen.